

Vörös és fekete

Pilisborosjenőn vagyunk. Együtt a család. T. Olivér, a palicsi polgár, ahogyan szereti magát nevezni, néhány napja érkezett haza Berlinből, Lea lányához, Pilisborosjenőre, ugyanis Olivér egyben pilisi polgár is, magyar állampolgárként itt tartják számon, ám csak most kezdett emlékezni, milyen gyakori volt egykor szülővárosában a Pilisi vezetéknev, tehát ha Pili-sinek nevezi magát, ő is felvéve még egy P-t a neve elé, mint Palicsi P. Howard, valójában nem távolodik, hanem éppen hogy közelít szülőföldjéhez, amely a pilisi hegyekkel szemben sík, mint a tenyere... Igen, így valahogy állna a dolog, ha a helyiek nem Borosjenőt mondanának, sőt leginkább csupán csak Jenőt, ugyanis Olivér gyakran hallja a buszon, Üröm körül, amint a nők férjük kérdésére: Hol vagy?!, azt válaszolják mobiltelefonjukba hangosan, hogy: Jövök le Jenőről. Mire a busz utasai megfordulnak, jóllehet mindannyian azt teszik, maguk is kórusban mondhatnák: Jövünk le Jenőről...

Amikor családot mondtam, most a nagycsaládra gondoltam, ugyanis Krivajáról felutazott Pilisborosjenőre Olivér húga és a férje, valamint Ó-Kanizsárról megboldogult bátyjának felesége és fia, a neves galambász, Szerbia és Crna Gora Galambászsövetségének főtitkára - röptitkára is...

Olivér könyvekkel telezsúfolt kis szobájában piszmozgott épp, amikor benyitott hozzá Panna unokája. Forgolódott, minden bizonnyal játszani szeretett volna Olivérrel. Van itt egy könyv?, kérdezte összeráncolva homlokát, előző nap ugyanis könyvtárosdit játszottak volt nővérével, Jankával, jócskán összekuszálva a polcok állagát. Nincs, válaszolta határozottan Olivér, noha az asztala is könyvektől roskadozott. Mire, Olivér nem kis csodál-

kozására, Panna tudomásul vette a dolgot, sarkon fordult, és elindult kifelé. Közben csupán annyit jegyezve meg félhangosan, hogy: Különös. Panna távozása után Olivér már nem tért vissza stúdiumaihoz, az igazság az, kissé megzavarta, überelte unokája váratlan válasza. Különös, ismételtette ő is, majd mással kezdett foglalatzkodni. A lexikonok mögül előhúzta biliárdposztóval bélelt - dupla-tripla fenekű - ládikóját, teátrálishan, akárha egy játékszínpadot, felnyitotta, majd beléje rejtette néhány apró berlini szerzeményét, amelyek között volt egy, ahogyan ő mondotta nem kis íróniával: békebeli *zinsoldat* is. Tehát a valóságban is volt egy teátrálisnak mondható pillanat, ahogyan a *zinsoldat*ot a biliárdposztó közepére állította, jobbra-balra igazította, csuklójában keresve a gyerekkori beidegződéseket, érdekesmód ezek a mozdulatok egyáltalán nem korrespondáltak unokái mozdulataival, ezek már egy öregember játékeinak részét képezték kizárólag, nem véletlenül rejtegette még unokái elől is a ládikót, most is éppen vigyázva, nagy körültekintéssel dugva vissza a lexikonok mögé. Hogy aztán ő is kisomfordáljon a nappaliba, az ételreceptekről, növények locsolásáról trécselő nőket hallgatni egy ideig, majd veje és sógora szenvedélyes sakkpartijának kimenetelét próbálta megjósolni. Ők ketten nem tudtak egymás nyelvén, lévén egyik montenegrói, a másik pesti-zuglói magyar, ám a sakk pótolta számukra a közös nyelvet, barátságukat, egymás iránti szeretetüket fokozták a családi összejöveteleken lejátszott partik, ahogy ők mondták, ismerték egymás agytekervényeit. Majd Olivér elindult a karzatra, ahonnan fia és unokaöccse hangját vélte hallani.

Biztosan már a karzaton is galambászknak, gondolta, és azon se lepődött volna meg, ha turbékolást, valós szárnyzuhogást hall. Olivér fia ugyanis azt tervezte: elkezd, mint mindig hangsúlyozta, szerény keretek között, galambászni, Palicsfürdőn, új, Bartók utcai házukban. A házat még csak most kezdték adaptálni, a padlás újraformálását illetően természetesen már többször kikérve unokatestvére tanácsát, aminek Olivér is nagyon örült, ugyanis, gondolta, akkor Zsigmond unokája észrevétlen fog galambásszá, a szabadkai rezgőnyakúak szakértőjévé lenni, ahogyan neki, nagypapjának köszönve pedig filatelistává. Olivér komoly meggyőződése volt: két dolog van a világon, amivel érdemes foglalkozni: a galambászat és a filatélia.

A két testvér, akiket akár ikertestvérnek is vélhet az ember, mivel alig van egy-két hónap közöttük, a kerek vasasztalka mellett ült, a kényelmes karosszékekben. Jóiúen kávéztak, boldogan eregették a füstöt a résnyire nyitott, ferde tetőablak alatt. És nyomatták a szöveget, méghozzá, Olivér azonnal megérezte, hiszen semmi sem hiányzott neki ennyire a Berlinben töltött hónapok alatt, valami jó ó-kanizsai történet bontakozott ki éppen. Lehevert az egyik pamlagra. Próbált gyorsan rákapcsolódni, ahogyan mondani szokta, pneumatikusan rátapadni. A történetre. Mint olyanra.

Ám a történet, ezt azonnal észrevehette: nem galambos volt. Hanem: kutyás. Mivel galambász korszaka előtt Olivér unokaöccse a környék messze-híres harcikutya-tenyésztője, edzője volt. Az egyik pesti tévécsatorna népszerű műsorának, a Naplónak sokat emlegetett szerbiai riportja a harci kutyák titkos viadalairól éppen az ő kishomoki tanyáján, az ő rendezésében történt, noha a felvételezésre, illetve az anyag levetítésére sosem adott engedélyt. Tíz harci kutyát tartott volt. Harci kutyák vicsorogtak még a padláson is, amely most rezgőnyakú és keringő fehér angyalokkal tele. Tehát, noha mindenki büszke Szerbia és Crna Gora galambászatában betöltött pozíciójára, tőle várják a Szerbia és Montenegró-i galambászat felvirágoztatását, Magyarországon keresztül Európához való csatlakoztatását – átröptetését, azért kutyaügyben is még mindig hozzá fordulnak az emberek. Olivér unokaöccse valójában egy aranyos, nagy tudású állatorvos, Pesten tanult a Rottenbiller utcában, noha most éppen az újvidéki Magyar Tanszéken folytatott tanulmányait próbálja, nem kis keservek között, finalizálni. Maga a történet is erről szólt. Hogy hozzá fordultak valami kutyaügyben. Csak hát Olivér lassan ismerte ki magát benne. Már mint magában a történetben.

Ugyanis megzavarta az állandóan hangsúlyozott vörös és fekete szín. Hiszen az emberek, rajta kívül, nem sok színnel operálnak, az emberek, úgy általában, nem impresszionisták, se nem fauvisták. De idővel megértette, valójában egy kutyaólról volt szó. Amely vörösre és feketére van festve. Furcsa kombináció, gondolta először. Miért éppen vörös és fekete? Majd pedig azon morfondírozott, volt ideje, az ó-kanizsai történetek, mint tudjuk, lassan haladnak, sok semmis mellékággal, hajszálgöyökérral, miért hangsúlyozza ki unokaöccse minden egyes alkalommal a kutyaól színét. Igen, morfondírozott Olivér, az ó-kanizsai történetek színskálája sosem is ennyire markáns.

Azután lassan kezdett tisztulni a kép. A vörös és fekete kutyaól képe. Az történt ugyanis, hogy ismét elszabadult Szasa kutyája. Olivér fia jóízűen somolygott. Mindehhez ugyanis tudnunk kell, Olivér fia *Nyári mozi* című, Ó-Kanizsán és a Járáson forgatott első játékfilmjében, éppen Szasa játszotta az egyik főszerepet, a másikat, illetve hát a harmadikat, mert a tulajdonképpeni főszereplő, ugye, ezt már a magyarországi kritikusok, film-történészek is jól tudják: Sagmeister Ernő volt, igen, a másikat, illetve a harmadikat: Szasa kutyája, lapos féltacsija alakította. Ám azt már Olivér is azonnal megértette, ez a kutya, amelyről mostani történetünk, igaz történetünk szól, egy másik kutya, nem az a filmszínész...

Szóval volt néhány buktató, néhány, később persze teljesen mellékesnek nyilvánítható körülmény, ami miatt Olivér nem kapcsolt azonnal a kutyaól színét, a történet bizonyos vonatkozásait illetően.

Például maga is rákérdezett unokaöccsére, apáca-e még mindig Szasa húga? Igen, mondta, valahol az Alpokban. Olivért érdekelte volna a hely, hol, melyik kolostorban is apácáskodik Szasa húga: az Alpokban. Ám nem volt idő, a történetre kellett tapadnia, mivel nem a legelejétől kísérte.

Először is sokáig fogalma sem volt: ki is az a Lola. Mert amikor Olivér bekapcsolódott, unokaöccse éppen Lola nagypajáról magyarázott valamit. Nem kérdezhetette meg tehát, ki is az a Lola, amikor azt sem tudta, ki a nagypaja, illetve csak most értesült róla, meglehetősen részletességgel.

Lola nagypaja az egyik legkomolyabb harci kutya volt a környéken. A környék egy meglehetősen komoly környék volt - azonos T. Olivér környékével. Életének és művészetének tulajdonképpen terepnumával: a Dél-Alfölddel és Szerbiával. Azaz hát magával a Balkán-félszigettel.

Ahol valós harc, értsd, háború folyik, ott valamiért a harci kutyák és viadalaik is sokkal komolyabbak.

Négy győztes és egy vesztes viadal állt mögötte, messze ismert kutya volt tehát Lola nagypaja:

ALFA KENNEL'S CHAMPION BRICK

4 W, 1xL

Na már most: Bricknek született egy vörös orrú, ám felettébb hideg, minden küzdőszenvedélytől mentes, jámbor lánya:

Penkala.

Valójában Penkalával kezdődött a történet ó-kanizsai fejezete. Az igaz történet bonyolult és felettébb sűrű fejezete, mint később látni fogjuk, első fejezete, amelyben Olivér persze továbbra is csak részben ismerte ki magát, mivel már rég nem élt szülővárosában, minden második névnél elbizonytalanodott satöbbi.

Ugyanis Penkala került Ó-Kanizsára. Mégpedig egyenesen a Tipcsi piktorhoz.

T. Olivér hirtelen nem tudta, ki is az a Tipcsi piktor. Ő csak az Apci piktorokat ismerte, sokan voltak testvérek, az egyiknek Nasszer volt a keresztapja. Végső ideje lenne leellenőrizni, gondolta Olivér, s ezzel megint sok időt veszített:

járt-e Nasszer Ó- (hivatalosan immár Magyar-) Kanizsán? Ha járt, részletes rajzát, mikrorajzolatát venni a látogatás minden szegmentumának, netán éppen ott tetten érni az ún. elnemekötelezettség eszméjének mibenlétét... Még most is a szakmában dolgoznak, komoly cégérfestő vállalatuk van, sőt az egyik Apci, Olivér már nem ismeri ezt a nemzedéket, noha nincs kizárva, éppen az apjával járt iskolába: festeget, valamint filmez is. Véletlen értesült erről Olivér, s em-

Karl Anton Fleck:
Ich träume, 1975

lékszik, nagyon megörült, azonnal arra gondolva: egyszer meg fogja nézni ennek az Apci gyereknek a munkáit, szívesen méltatná ugyanis művészetét valamelyik komoly fővárosi (belgrád-budapesti) képzőművészeti, illetve filmművészeti folyóiratban, csak úgy mellékesen, értekezése legvégén említve meg, hogy valójában Nasszer egyik keresztfiáról van szó... Ám a Tipcsi piktornak még csak a nevét sem hallotta.

Szóval, folytatta Olivér unokaöccse, a Tipcsi piktornak régtől volt egy kanos sárga tacsija. Is, tegyük hozzá máris. Amelyik, mint ez szokott lenni, se szó, se beszéd, titokban:

megdugta Penkalát.

És akkor ebből a titkos nászból, gyors szerelemből született, ebből az alomból került ki: Lola. Persze a vicc, a csavar a történetben onnan ered, hogy Szasa, természetesen, mint komoly harci kutyát vette meg Lolát. Gyanútlanul, hiszen Tipcsi piktornak volt, minden bohémsége ellenére, az első győztes harci kutyája Ó-Kanizsán, nevezetesen a Tigris, akit Tipcsi kis-korában nagy odaadással, dunsztosüvegben nevelt... Igen, Tigrisről film-és fotódokumentáció is létezik. Tehát Szasa csakugyan gondolhatta, hogy Lola a Tigris és a Penkala kölyke. Máris nagy viadalokról álmodozott, tanulmányutakat tett Szentesen, Šabacban, és nem utolsósorban a balkáni kutyaviadalok fővárosában: Grockán, például.

Lolából mindenesetre nagy széllal járó, hiperaktív kutya lett. Csakhogy megrekedt. Felépítésre igazi, szabályos harci kutya volt. Csupán miniatűr kiadásban. És zászlós tacsifarokkal. Szóval, magyarázta Olivér unokaöccse, minden egyes alkalommal, két-három számmal nagyobb patáliát csapott súlyához, szúnyog kategóriájához viszonyítva. Mondanom sem kell, tette hozzá, ilyen kategória harci kutyáknál nem is létezik.

A szúnyog nem harci kutya. De még csak csivava sem. (De a csivavákat, az ó-kanizsai csivavatenyésztést ne keverjük most ide, az valóban egy külön történet.)

A harci kutyák súlya egyébként az egyik legfontosabb tényező, magyarázta: küzdelem előtt megegyeznek a súlyban, s aztán egzaktnak tartják magukat hozzá. Láttam már, mondta, egy bosnyák versenyzőt ezer eurót veszíteni kilenc dekagramm súlykülönbség miatt.

Szasa tehát rátelefonált Olivér unokaöccsére: elszabadult a Lola! Azonnal jöjjön, fogja be. Kösse meg végre úgy, hogy többé ne szabadulhasson el. Kösse oda, ama vörös és fekete kutyaól elé. Amit ő szobájából szépen szemmel tarthat...

És akkor (lassan kiismerve magát a történetben, mert közben magát is figyelte, hogyan merül alá a történetben, hogyan olvad fel benne, mint egy kockacukor) végre: eljuthatott Olivér tudatáig, hogy Szasa, a *Nyári mozi* zseniális színésze nem más, mint: a STENDHAL nevű ó-kanizsai piz-

zéria tulajdonosa, Spasoje és a megboldogult Sóti Rózsi fia. Ő az, aki a napisajtót olvasva emeleti szobájában, a pincérek által felhozott gőzölgő kávé mellett, látja, hallja: Lola elszabadult, és máris ribilliót csinált, amelyet csak ő tud csinálni, illetve máris kereket oldott. Veszi tehát mobilját, s hívja Olivér unokaöccsét, aki különben hetente egyszer pizzahusár náluk, egyszer pedig kiszolgál, tehát afféle félrabszolga...

Különös, hogy Olivér nem kapcsolt azonnal. Hiszen Rózsa öccse, Elemér, padtársa volt az elemi iskolában. Hihetetlenül jóhiszemű ember volt, jóhiszeműbb embert Olivér talán nem is ismert – emlékművet kellene neki emelni, gondolta mindig, ha egykori szelíd társa eszébe jutott, és elszégyellte magát: miért nem kísérte nagyobb figyelemmel az életét, miért nem segítette. (Noha, védelmére legyen mondva, egyáltalán nem véletlen, hogy mai hősei között is fut egy Elemér nevű, aki minden bizonnyal nem egészen független Sóti Elemértől, lévén az ő hőse is végtelenül jóhiszemű, ártatlan teremtés, egy az infaustusok sorából.) Rózsa pedig együtt vízcserkészkedett a Tiszán Olivér húgával, a Tiszavirág órszlopos tagjai voltak, de később is tartották a kapcsolatot, mindenesetre sokkal tovább, mint Olivér és Elemér... Igen, éppen ezért különös, miért nem kapcsolt Olivér azonnal a kutyaház színiét illetően is.

Annál inkább, mert ő mindig is nagyon komolyan vette a STENDHAL-t. Mint olyant. Nem tudta pontosan, hogyan is történt a névadás, ki és miért választotta éppen azt, hiszen választhatták volna a CSALOGÁNY-t, a HATCSÖCS-öt, avagy az AQUAMARIN-t, a NYLON-t, a PÁMBOK-ot és a BON JOUR-t is, hogy csak a meglévő kocsmák és kávéházak névjegyzékéből említsek néhányat. Az ó-kanizsai fiatalok közül sokan szolgáltak, szolgálnak az idegenlégióban, ezért dominál a városkában a francia nyelv, a francia kultúra. Valamint az is köztudott, ezt Olivér pesti, illetve magyarországi származású idegenlégiósok között is leellenőrizhette, fiatalkorában ugyanis barátkozott egy csoportjukkal Párizsban, hogy Camus mellett éppen Stendhal volt a kedvenc olvasmányuk. Minden bizonnyal Stendhal sivataga, égő, misztikus mészkősvataga vonzhatta őket, az a sivatag, amelyről különben az egyik magyar író csodálatos kis könyvet írt, az egyik legszebb magyar könyvet: *A Milanese* címmel, s ez az író, akit egyébként Olivér nem becsült különösebben, minden bizonnyal nagyon megörült volna, ha azt hallja, az idegenlégiósok már rég tudtak arról a sivatagról, megéreztek azt a sivatagot, amelyet ő fedezett volt fel... Meg azért is vette valamiféleképpen komolyan T. Olivér a STENDHAL nevet, mivel egyszer a tanyáról jövet, elhaladva autójával a pizzeria furcsa, beton mellvédéből kiképezett terasza előtt: Ugrinov Rebecca-Ružót/Rózsikát pillantotta ott meg az egyik asztalnál, Szasa húgával. Rózsika viszont Olivér számára a legkomolyabb tekintélyt jelentette a francia irodalmat illetően,

még komolyabbat, mint az idegenlégiosok. Mindebből következően, történetünket illetően, az ő számára is azonnal egyértelmű kellett volna hogy legyen – hiszen azt a kerek kis vasasztalt, amely mellett jóízűen anekdotáztak, ott Pilisborosjenőn, Olivér lányáék: Lea és Hudi Laci, egy párizsi terasz elől emelték be kocsjuk csomagterébe –, egyértelmű kellett volna hogy legyen: Lola ólját nem festhették más színűre, mint éppen: vörösre és feketére.

Még akkor is, tegyük hozzá némi kajánsággal, ha a kávéházat és a kutyaházat is: Tipcsi pingálta, festette-mázolta vörösre és feketére, sokat tépelődve a színek mély, Szasa által mind mélyebbre hajszolt, összhangján.

Na már most, mint jeleztük, Tipcsinek – szemben Szasával, aki némi melankóliával szemléli, őrzi Lolát, és sosem is döntötte el, nem is fogja eldönteni: megsértődjön-e Lola miatt – valós harci kutyái vannak, mint például most is: egy pitbull és erdell terrier keverék. Jóllehet ő maga pedig, mármint a Tipcsi piktor, szemben a melankóliába roskadó Szasával, egy feltétebb vidám, humoros figura. Az ember első pillantásra róla, Tipcsi piktorról sem gondolná, hogy valami köze is lehetne a harci kutyák zordon, kiismerhetetlen lényéhez. Igazán falun, a tanyavilágban szeret dolgozni, gyakran látni, övén lógó Red bull-os konzervdobozba, sörbe merített ecseteivel, amint a tisztaszobákat pingálja, rádlizza, csíkozza, cikornyázza, ha kell.

Elég ha csak egy esetet mesélek el róla, mondta unokaöccse, látván, mennyire felvillanyozta Olivért Tipcsi színrelépése. Olivér közben már valóban felült a pamlogon, és tátott szájjal hallgatta.

Az egyik közeli kocsmában italozott barátaival. Ami rendben is lett volna. Csupán záráskor bonyolódott el a dolog. Ugyanis Tipcsi piktor nem volt hajlandó hazamenni. Sőt hazavinni sem engedte magát. Belekapaszkodott az egyik fába. Majd a küzdelem során, hirtelen, az egyik fához láncolt biciklibe. Amikor lefeszítették az ujjait a kormányról, fogával kapta el a bicikli kerekét. Gondolták, most már könnyebb lesz elhúzni. Ám Tipcsi piktor olyan erővel harapta a kereket, hogy átharapta a gumiabroncsot, amelyből, a társaság nagy ijedtségére, el nem tudták képzelni, miről is van szó, hiszen arra senki sem gondolhatott, hogy Tipcsi piktor átharapja, képes átharapni a gumiabroncsot, süvíteni kezdett a levegő. Zavartan hagyták ott, a fa tövében. Egyesek arra is gondolva: majdcsak kienged a Tipcsi piktor is.

Azt is hozzá kell még tenni, mondta Olivér unokaöccse, hogy Tipcsi piktor különben, legalábbis ami a nőket illeti, egy szerencsétlen flótás. Mindig pincérnőkbe szerelmes. Azok pedig állandóan rászedik, akkor is, amikor átharapta a bicikli gumiabroncsát, az éppen aktuális pincérnő már rég távozott a hátsó ajtón. Természetesen valaki mással. Olivér unokaöccse azt is tudta, kivel. (A kíváncsiak kedvéért mondjuk meg: az egyik naffással.)

A mese valójában itt véget ért. De Olivért izgatni kezdte a gumiabroncson csüngő piktorsorsa. Valami olyasmire gondolt: nem hagyhatjuk ott csüngeni végtelen szegényt, noha tudta, a harci kutyák állkapcsát is éppen gumiabroncson, igaz, az autók gumiabroncsán edzik.

Ezek a kisvárosi kujonok képesek az ilyen, lényegében jámbor figurákat otffelejteni. Ott lógatni végtelen.

Olivér csak most kezdte megérteni ezeknek a szerencsétlen flótásoknak a harci kutyákhoz való kötődését. Csak most, a semmi abroncsán csüngő piktort szemlélve.

Megpróbált tehát erről az oldalról, a harci kutyák edzése felől közelíteni. Netán közben sikerül valahogy leakasztani az abroncsról a piktort. Mert Olivér érezte, így nem fejeződhet be a dolog. A történet. Az igaz történet. Ugyanis a történet második része már nem Tipcsiről szól, furcsamód, fel sem bukkan benne a neve.

Ezt nem bírná elviselni, hogy Tipcsi aztán ott csüngjön végtelen.

Az edzéseknél te is használtál abroncsot?, kérdezte, látszólag csak úgy mellékesen Olivér. Nem, mondta unokaöccse, váratlan határozottsággal. Soha. Abronccsal csak az amatőrök dolgoznak. Én, tudod, a King (akit a háború alatt Cézárrá kereszteltek) két kutyáját edzettem. Ott, Grockán, pedig minden élesre ment. Könnyen föbe lőtték az embert. Ahogy különben King (Cézár) fiát föbe is lőtték például... Olivér úgy érezte, unokaöccsének az abroncs ellen való ilyen határozott tiltakozása, valamiféleképpen akár jó irányba is indíthatja a számára elfogadható-elviselhető befejezést kereső tapogatódzást. Ez téves hiedelem, hogy ilyen passzív módon is erősíthető egy harci kutya állkapcsa. Illetve, természetesen erősíthető, de csupán egyetlen, merev irányban. Éppenahogy lekötözik az izomkötegekkel a kutya fejét. A harc, a küzdelem lényege pedig éppen az ellenkező, a dinamika, a kiszámíthatatlan mozgások sokasága.

Akkor te mivel erősítetted kutyáid, illetve hát a grockai King (Cézár) kutyái állkapcsát?, kérdezte Olivér fia. Én egy erős rúgóra applikált nyers marhabőröt akasztottam fel nekik, persze azt is úgy, hogy csak a lábuk hegye érje a földet, hogy az állandó, ám kiszámíthatatlan mozgás-tánc biztosítva legyen... Unokaöccse olyan szenvedéllyel, hozzáértő aprólékosággal magyarázta ennek a módszernek az előnyeit, hogy fél órába sem telt, és őket is megnyerte a dolognak, maguk is segítkeztek immár, hogy egy éles bottal szétfeszítve fogait – kivéve persze, ha nagyon sekélyet harap, mert akkor lehetetlen szétfeszíteni –, átkattintsák, ezt a kifejezést használta, átkattintsák Tipcsi piktorsorsát a gumiabroncsról, az erős rugón csüngő, nyers marhabőrre.

10 Így, finom táncmozgásokat végezve lábaival a kocsmá előtti porban, a nyers bőr erős, szinte szédítő, ám ugyanakkor finom, ésbontó erotikával

is teljes, isteni búze gerjesztette tánc valamiért Olivérnek is elfogadhatóbb volt. Egy pillanatra az volt az érzése, elérhetetlenségükben – élve tépve le a pincérlányok bőrét –, végre valami kielégülést is érezhet az egyre gyorsabban rángatózó piktor. Viszont az is igaz, így a marhabőrről már nem is próbálhatta meg lefoszítani. Egyértelmű volt, noha T. Olivér még mindig nem abszolválta teljes egészében a harci kutyák edzésének tudományát, s különben is eredetileg Loláról volt szó, aki nem volt egy igazi harci kutya, csak egyfajta karikatúrája a harci kutyának, noha unokaöccse nem győzte hangsúlyozni, az is igaz: Tipcsinek mindig volt igazi harci kutyája is. És maga is azzá lett, mondta, megrettenve a felismeréstől: rugóra szerelt marhabőrbe kapaszkodó harci kutyához hasonlatos lényé. Aki abszolút sekélyen harapja a biciklikülsőt, ott, a fa tövében.

T. Olivérnek, miközben a karzatról az enyhén csavarodó lépcsőn aláereszkedett, hogy szobájába zárkózzon, be kellett látnia: képtelen változtatni Tipcsi sorsán.

Átkattintani még átkattintotta, de lekattintani, minden manipulatív képessége ellenére sem képes. Azt pedig nem tudja elviselni, hogy végtelen csüngjön azon a vacak biciklikéren, illetve rugóra szerelt nyers marhabőrön.

Valójában T. Olivér ezért ódzkodott, félt a tipikus, illetve hát: igaz ó-kanizsai történetektől. Vágyta őket, de aztán mindig hamar be kellett látnia: jobb – és végső soron erkölcsösebb is! – semmis gyermekkori dolgokkal motyogni mániákusan, avagy kitalált figurákat leírni észbontó aprólékos-sággal, mint: valós alakokat lógatni be így a semmibe.

A könyvespolc előtt állt. T. Olivérnek két országban, három helyen voltak könyvespolcai (Palicsfürdőn, az ó-kanizsai Járáson lévő tanyáján, valamint itt, Pilisborosjenőn, a Kökényközben), tehát szüksége volt egy kis időre, hogy tájékozódjon, feltételes reflexei működni kezdjenek.

Kihúzta a *Vörös és fekete* egy, sok hurcolkodást megélt, még '62-ben, Újvidéken vásárolt, szignált példányát. És fejest bukott a regénybe, ne kelljen a vizes lepedőként csattogó, bűzös, nyers marhabőrrel bajlódnia. Mert érezte: egy pillanat, és nyűszíteni, üvöltöni, csaholni-harapni kezd maga is. Alig olvasta el az első rövidke fejezetet, s máris sikerült elterelni figyelmét. Tudnunk kell ugyanis, hogy T. Olivér már évek óta egy szabadkai tűgyár után nyomoz, kutat, egy szabadkai tűgyárat akar újra üzembe helyezni (mint helyezett volt újra üzembe egy kihűlt, sőt már le is bontott szabadkai kenyérgyárat, nevezetesen Kunszabó Miklós fehér és barna sütődéjét a Tolsztoj utcában, valamint egy esernyőgyárat Lendván, amelyet maga Tito is meglátogatott), mind türelmetlenebbül várja a pillanatot, hogy első, saját gyártmányú, még izzó tűjét, varrótüjét – végre valami abszolút forma! – felmutassa, s most, ki tudja hányadszor kezdve olvasni a *Vörös és*

feketét, megdöbbenve tapasztalta: igazán sosem is tanúsított külön figyelmet annak a bizonyos szöggyárnak, amely csattogásával a nagy regény kezdetét veszi. Talán úgy is mondhatnánk, amellyel az író, afféle hangpróbaként, megszólal. Hiszen legtöbb író előbb gurguláz valamivel, akár egy operaénekes. Ám Stendhal esetében éppen ellenkezőleg: nem próbáról van szó, hanem az első, tiszta, egyértelmű akkordról. Újra és újra elolvasta, majd laptopján gyorsan megkereste saját tűgyári leírását, s máris jóízűen szöszmötölve, megkísérelte összevetni a mondatokat.

Hús súlyos kalapács zuhog alá olyan dördüléssel, hogy a kövezet is megremeg: a kalapácsokat egy kerék emeli a magasba, a kereket a patak vize hajtja. Mindegyik kalapács több ezer szöveget sajtol naponta. Fiatal, csinos lányok rakják a hatalmas kalapácsok alá a vasdarabkákat, amelyek pillanatok alatt szöggé válnak...

Olivér megborzongott a leírás kemény szépségén, erotikáján. Tudta, nagy, boldog olvasói kaland - regényes kaland - előtt áll ismét a Vörös és feketét, illetve hát a XIX. századi prózát illetően.

Másnap Pesten járt a família. Várost nézett. Majd este, illetve éjszaka ismét előkerült a saktábla, a fiatalok pedig felhúzódtak a kis, kerek vasasztal köré a karzatra. Olivér segítkezett az unokák elaltatásában, egy régi, általa kitalált mesét kellett újra előadnia, jöllehet az izgalmas fordulatokat már mind elfelejtette, gyorsan újakat kellett kitalálni, majd a szobájában tartózkodott egy ideig, a lexikonokban keresgélt, hogy immár kész haditervvel a tarsolyában, felkapaszkodjon ő is a karzatra. Szerencsére még nem indult be történet. A Bartók utcai ház átalakításáról beszélgettek, a számításba jövő ó-kanizsai kőművesek előnyeit, hátrányait latolgatták, meg azt számolgatták, mennyiből is lehetne kivitelezni - természetesen egy ideális, kis galambpadlást is beleszámolva a végösszegbe. Akkor, észrevétlen, Olivér is bekapcsolódott. Megkérdezte fiát, át szándékozik-e hozni Pacsérról Palicsfürdőre Morzsi kutyájukat, amelyet a kishegyesi Virág-Blummtól kaptak volt ajándékba, vagy pedig Nusival és Pitykével közösködnek, akik máris oda-vissza szaladgálnak boldogan egész nap a két ház között, illetve egy új kutyát szereznek, netán éppen unokatestvére szakértelmét, kapcsolatait is felhasználva.

És máris beindult a nagy kutyázás.

A dolog, gondolta Olivér, félig-meddig máris sínen van. Csak a pillanatot kellett kívánnia, hogy, akárha teljesen véletlenül, ismét Kingre (Cézár-ra), az egykori rendőrré, nyomozóra, Pera Kingre (Pera Cézár-ra), e térségek minden idők legjobb - Ricky Joneshoz mérhető - kutyására, illetve a nagy grockai kutyaviadalokra terelje a szót. Unokaöccse azonnal tudományosan kidolgozott edzési módszerét, az edzésben lévő kutyák étrendjét kezdte ismertetni, aprólékosan. Először is, mondta, egy pórázra van

szükség, valamint egy pár tornacipőre... Kell még húsz kilogramm, magas fehérjetartalmú, lila csomagolású BEST CHOICE, természetesen CALORTAN vitamin, illetve hát öt kilogramm színmarha- avagy lóhús, lehet dög is... Majd visszatért a kutyaviadalokhoz: átjutva a titkos ellenőrzési pontokon, mert minden titokban történt, illegális volt, ám annál szigorúbb, halálosan szigorú – Belgrádot elhagyva már mindenki az életével játszott –, lassan közeledtek Grocka felé...

Olivér előbb a szobájában Grockáról (törökül: Hiszardsik) olvasott volt a kézikönyvekben, ugyanis addig lényegében semmit sem tudott erről a Duna-parti, 3000–4000 lélekszámú kisvárosról, ahol egykor, a carigradi útvonalon, Belgrád után, az első karavánszeráj volt található (pedig hát Olivér több könyvet is olvasott az elmúlt években a karavánszerájokról, netán megtalálná, mint a francia elméletírók, e káosz struktúráját), majd pedig az osztrák uralom alatt a disztrikt főhelyeként funkcionált, hogy az újabb kori balkáni háborúk idején, amelyek persze a szűkebb Szerbiába, illetve hát a belgrádi pasalukra nem terjedtek, nem csaptak át, misztikusmód, a kutyaviadalok fővárosaként élje meg új reneszánszát.

Az én szerepem attól kezdve már igen szerény volt, magyarázta unokaöccse: én fűrdettem meg – speciálisan őrzött, fedett kádakban – a kutyákat. Majd törülközőbe csavarva, én vittem fel az aréna ringjébe, én adtam át őket a legfontosabb, bizonyos értelemben még a bírónál, a főbírónál is fontosabb embernek... Olivér és fia értetlenkedve kérdezték: Ki volt az a fontos ember, akinek átadtad a kutyát? Mi volt a feladata? Nem válaszolt azonnal. Rágyújtott, kifújta az első füstöt, ivott egy kortyot.

Erről a láncszemről senki sem tud, mondta. És úgy tűnt, nemcsak hogy nem tud, hanem nem is beszélhet. Még ő sem. Megdöbbenek. Miféle láncszemről?, kérdezték. Olivér már állt.

Unokaöccse mintha mégis engedni látszott volna, noha érezni lehetett, még komolyan viaskodik magában.

A legnagyobb versenyeken, kezdte, kissé közelebb hajolva hozzájuk, ahol már csillagászati összegekről van szó, nagy táskákban, külön autókon érkezik a pénz, nagyrészt minden bizonynal a háborúkban összerabolt, majd kábítószerben megforgatott pénzekről lehet szó, a viadal megkezdése előtt, belép egy ember a ringbe. Olivér unokaöccse hirtelen átváltozott, a történet immár jelen időben folytatódott.

Én valójában az ő kezébe adom át az állatot. Igen, akkor már nem kutyáról van szó: állatról, akárha afféle áldozati állatról. És ez az ember – furcsa lény, mondanom sem kell, másképpen öltözik, mint az általam addig ismert figurák, se színházban, se filmen nem találkoztam hasonlóval – szépen átveszi, gyengéden magához öleli az állatot. És főképp nem találkozom olyan mozdulatokkal, olyan gyengédséggel, olyan odaadással, ami-

lyennel ez a lény a tulajdonképpeni munkáját végezte, . . . Nekem, az igazság az, ilyenfajta lény létezéséről addig egyszerűen nem volt tudomásom. Pedig hát, néprajzos érdeklődésemből kifolyólag, ismertem javasasszonyokat, kuruzslókat, vajákosokat, sámánokat, derviseket, mindenfajta különös lényt, ám mondom, addig, az általam látott első grockai viadalig, az ilyenfajta lények létezéséről fogalmam sem volt - ugyanis ez a fekete lakkcipős ember ott az aréna ringjében, a lélegzet-visszafojtva figyelő tömeg szeme láttára:

végignyalta a két állat testét.

Mondom, ez egy számomra merőben új lény. Lakkcipő. És a nyelv, amely bizonyos tekintetben a hangyászsűn hosszú, féregszerű, nyálmirigyekből összeszerelt, fogatlan szájúregében, a kis, jelentéktelen agy alatt tárolt, feltekercselt, hosszú, illetve hát a magából éppen kicsúsztatott borjút lenyaló, életre nyaló tehén hatalmas, rózsaszín nyelvét idézi emlékeztünkbe.

Az enciklopédiákban - talán éppen az Új Tolnai Világlexikonában, unokaöccse ismerte Olivér ilyen jellegű tevékenységét - immár külön címszót érdemelne. De hiszen, gondolta Olivér, ő, az unokaöccse is:

T. ,

tehát hamarosan fel is kérhetné a címszó felvázolására. Az új lény bevezetésére . . . Ugyanis, folytatta, teljes odaadással, szinte erotikus mohósággal végzi munkáját, nem tudok jobb, szalonképesebb példát hozni, akárha valakinek a farkát szopná, mert teljesen át kell nyálaznia a testüket, a rezgő, feszült lábakat, az ujjak, a karmok közét, a szőr alatt a bőriket, a pillanatok alatt átforrósodó, égető bőriket, akárha a bőrük alatti, fémes izomkötegeket is. Előbb azt hittem, azért csinálja, hogy a nyáltól csúszóssá legyen a testük, majd azért, nehogy valamivel - irritáló kencével, méreggel etc. - legyenek bekenve . . . Nem tudom, miért kezdtem bele, amikor maga a dolog: leírhatatlan.

Később volt alkalmam személyesen is megismerkedni egy ilyen - doréli születésű, azt mondják a Nagy, az Abszolút Nyelvek, mind doréliak - lénnel. Sikerült kissé közel kerülnöm hozzá. Talán a borok degusztálásával (Abszolút Száj), a parfümök osztályozásával, komponálásával (Abszolút Orr), a hangszerek hangolásával (Abszolút Fül) foglalkozó emberekhez áll legközelebb . . . Mondanom sem kell, ezeknek az embereknek nagyobb a fizetsége, egy kisebb vagyon, sokkal nagyobb, mint a miénk, fürdetőké, vagy a bíraké, főbíróé. Az igazság az, el kell ismernem, noha mindez nem kis traumát jelentett számomra, ez az ember, hogy ne misztifikáljam túlságosan, ez a doréli koma volt az egyetlen: aki még nálamnál is jobban szerette a kutyákat . . . Mondom, sikerült közel kerülnöm hozzá, sok mindent ellestem, megtanultam tőle, ám valami titok mégis ma-

radt, van, amit még mindig nem értek. Sőt, sejteni sem sejtek. Azt elfelejtettem említeni, hogy ezt az embert, még a viadal megkezdése előtt, egy lefüggönyözött kocsiba ültetik, elszállítják... Hogy hová, fogalmam sincs, ahogy arról sem, a viadalok között ő mivel is foglalkozik, hogyan tölti életét, hogyan készül, hogyan termeli, tárolja nyálát stb. stb.

Mindenesetre, mondta unokaöcsém, immár ő is felállva, a szócikket meg kell nyitnunk. Ha lehet így mondani, tette hozzá: kötelességünk megnyitni... Majd utána nézek az angol (amerikai) szakirodalomban: Ricky Jonesnak ki volt az Abszolút Nyelve... Egyáltalán nem lepődnek meg, ha az is doréli származású lett volna... Fiammal tágra meredt szemekkel, némán bólogtunk.

Semmit sem értettem. Úgy éreztem, kemény, félig szétmarcangolt kutyatetemmel ütöttek meg, szédülten kóvályogtam a karzat oszlopaiba kapaszkodva. Gondoltam, most egy fordulót kihagyok. De témáim azért már voltak. Először is, kissé messzebről szándékoztam nekirugaszkodni: Ricky Jonesról akartam mindent megtudni. Noha kizárt dolognak tartottam, hogy Burroughs már nem írta volt meg.

Karl Anton Fleck: Affich, 1971